



**ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท
สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**
**Stakeholders' Opinions on the Development of a Master Program in Nursing Science,
Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University**

ทวีพร เพ็งมาก^{1*}, รสสุคนธ์ แสงมณี¹, สิริพันธ์ สิริพันธ์¹,
พัชรารัตน์ ทองเนื่อง¹, ดนิตา พวงแก้ว¹

Thaweporn Pengmak¹, Rossukon Sangmanee¹, Siriphan Siriphan¹,
Patcharawadee Tongnuang¹, Danita Puangkaew¹

(Received: May 31, 2021; Revised: July 15, 2021; Accepted: August 18, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มและความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท, วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษา และนำเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 174 คน นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 จำนวน 91 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสอบถาม ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.0 และใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยจากการสำรวจ สภาพการณ์ในปัจจุบันพบว่า มีพยาบาลวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีความต้องการในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 42.74) และ 59 คน (ร้อยละ 67.05) ตามลำดับ สาขาที่สนใจส่วนใหญ่ คือสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ (ร้อยละ 35.8) รองลงมาคือสาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ (ร้อยละ 17.0) ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาในช่วงนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์อาทิตย์ (ร้อยละ 60.4) และนักศึกษา

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding Author: Thaweporn.p@pnu.ac.th



พยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 สามารถเรียนไปด้วยพร้อมกับทำงาน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 61.0) ส่วนผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าแนวทางในการจัดการศึกษาคือ พัฒนาให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถเห็นสาเหตุของปัญหาและสามารถแก้ไขได้ มีภาวะผู้นำทางการพยาบาล เป็นนักพัฒนางาน โดยเฉพาะทางด้านงานวิจัยและนวัตกรรม ที่เข้าใจในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ ข้อเสนอแนะการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของพื้นที่ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ

คำสำคัญ: หลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstract

This study aimed (1) to study the current situation, trend and educational requirements, (2) to analyze the feasibility of organizing and (3) to present the educational management of a master program in nursing science at the faculty of nursing, Princess of Naradhiwas University. 174 registered nurses and 91 of fourth year nursing students were selected by purposive sampling. The questionnaires were used as a research instrument which its index of item objective congruence was 1.0. The semi-structure interviews were conducted to collect data from 30 stakeholders including users of graduates and alumni of the faculty of nursing. Descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation, and content analysis were used for data analysis.

According to the survey, the results showed that 53 registered nurses (42.74 percent) and 59 fourth-year nursing students (67.05 percent) have further requirements for pursuing a master's degree in nursing science. The interested departments were mostly in adult and elderly nursing (35.8 percent) and elderly nursing (17.0 percent), and 60.4 percent of target participants prefer to register for weekend class. It was also found that 36 fourth-year nursing students (61.0 percent) can study while they do full-time job on weekdays. From the content analysis, it showed that the guidelines for the educational management was to develop graduates to be knowledgeable and able to see the cause of problems and be able to solve them, to build leadership in nursing, to develop graduates to obtain skills especially in research and innovation including understanding the context of a multicultural society in the three southern border provinces



The master's degree in nursing science is significant and is needed in this region. Suggestions for teaching and learning models should be cooperated between educational institutions to ensure efficient operation and academic excellence.

Keywords: A master's degree program in Nursing science, Faculty of Nursing Princess of Naradhiwas University, Stakeholders

บทนำ

คณะพยาบาลศาสตร์ มีพันธกิจในการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และบริการวิชาการภายใต้พหุวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ เสริมสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของนักศึกษา ปัจจุบันได้จัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นระดับปริญญาตรี เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนด้านการพยาบาลของประเทศที่ต้องการพยาบาลที่มีคุณภาพเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการ มีภาวะผู้นำ เป็นผู้จัดการคุณภาพและสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล รวมไปถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลให้พยาบาลวิชาชีพที่ให้บริการโดยตรงแก่ผู้ใช้บริการ ดูแลผู้ที่มีปัญหาซับซ้อน การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การจัดการข้อมูลทางสุขภาพ ทักษะในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มเฉพาะโรค (Nursing Council, 2009) เมื่อความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์มีมากขึ้น ความรู้ในระดับปริญญาตรีไม่อาจปฏิบัติงานการพยาบาลขั้นสูงและการพยาบาลเฉพาะทางได้ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาพยาบาลถึงระดับบัณฑิตศึกษา (Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas university, 2016)

การศึกษาพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่เสมอ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Ministry of Education, 2017) มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล และ/หรือ สร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสร้างนวัตกรรมการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์ ศึกษา วิจัย วิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพและ สังคมศาสตร์ เป็นรากฐานในการพัฒนาคน ชุมชน สังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการพัฒนา หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พบว่าคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยมีความเชี่ยวชาญในสาขาที่บูรณาการความรู้ที่เรียนสู่การปฏิบัติ ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์



และแนวคิดทฤษฎีทางการพยาบาลต่าง ๆ โดยเน้นภูมิปัญญาตะวันออก เพื่อความเหมาะสมกับภูมิประเทศและประชากร (Tadsri, 2015)

พยาบาลเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบสุขภาพของประเทศไทย เนื่องจากมีจำนวนมากกว่าวิชาชีพหลักอื่น ๆ มีคุณวุฒิ มีการกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ และสามารถให้บริการสุขภาพได้อย่างหลากหลายทั้งการบริการด้านการสาธารณสุข การบริการผู้ป่วยและบริการทางคลินิก การเพิ่มพูนทักษะหลังปริญญาทำให้พยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพได้ตรงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างดี เช่น การพยาบาลโรคไม่ติดต่อ การบริการทางคลินิกเฉพาะด้าน การดูแลผู้ป่วยวิกฤต เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อความท้าทายทางสุขภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและระบาดวิทยา ตามการพัฒนานโยบายด้านสุขภาพ เช่น การส่งเสริมให้เข้าสู่ภาวะสูงวัยอย่างมีสุขภาพดี การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและการสนับสนุนด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นของประชาชนต่อการได้รับการรักษา (Tangcharoensathein, Witthayapipopsakul, Panichkriangkrai, Patcharanarumol, & Mills, 2008) ทำให้ระบบบริการสุขภาพมีการจัดการที่สูงขึ้น มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ทักษะทางด้านเทคนิค วิชาการ การสื่อสาร การบริหารจัดการ รวมทั้งระดับการศึกษาของประชากรที่สูงขึ้น ซึ่งกลุ่มวัยแรงงานเป็นกลุ่มที่มีการพัฒนาความรู้ที่สามารถต่อยอดวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพการงาน (Office of the Education Council, 2018) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาของพยาบาลในระดับปริญญาโทเพื่อผลิตบัณฑิตเพิ่มให้มากขึ้น ประกอบกับ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีนโยบายในการให้คณะที่มีศักยภาพในการเปิดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเปิดการศึกษาในระดับสูงขึ้น ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ มีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีบุคลากรอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก และมีสถานที่จัดการเรียนการสอนและทรัพยากรที่เพียงพอ (Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University, 2019)

การสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ จึงมีความสำคัญเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นและนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้มั่นใจว่ามหับัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภาวะสังคมอย่างรวดเร็วและตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย



วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มและความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพัฒนาการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดครั้งนี้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 และข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พ.ศ. 2560 โดยการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จำเป็นต้องมีข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสานชนิดต่อเนื่อง (sequential mixed method) ที่การวิจัยเชิงปริมาณนำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Chalakkang, 2017) เริ่มด้วยวิธีการเชิงปริมาณ เมื่อดำเนินการเสร็จจึงใช้วิธีการเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 และพยาบาลวิชาชีพที่เป็นศิษย์เก่าที่สามารถติดต่อได้ในช่วงเวลาเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 91 คน และ 174 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิธีการวิจัย ดังนี้



1. การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังจะจบการศึกษาในปีการศึกษา 2562 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ทุกคน จำนวน 91 คน และ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในจังหวัดนราธิวาส ใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (convenience sampling) จำนวน 174 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 30 คน ประกอบด้วย หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย (ผู้ใช้นัด) จำนวน 6 คน พยาบาลวิชาชีพที่เป็นศิษย์เก่าจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงาน 2-5 ปี จำนวน 15 คน พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ หรือสาขาอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการพยาบาล จำนวน 9 คน

เครื่องมือวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการแบบผสมผสาน (mixed method) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาข้อมูลมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้ง 2 ประเภทแบ่งตามชนิดการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มและความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นของนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย อายุ เพศ ในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพประกอบด้วย อายุ เพศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนต่อ ระดับปริญญาโท มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบทั้งหมด 7 ข้อ ประกอบด้วย การมีแผนในการศึกษาต่อ การวางแผนระยะเวลาในการที่จะเริ่มศึกษาหลังจากจบระดับปริญญาตรี ความสามารถเรียนไปด้วยพร้อมกับทำงาน โดยไม่ต้องลางาน ความต้องการการศึกษาในช่วงเวลาใด สาขาการพยาบาลที่สนใจ แผนการศึกษาที่สนใจ ความต้องการทุนการศึกษาในการเรียนต่อ แบบสอบถามทั้งของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพแตกต่างกัน 1 ข้อ คือ ความต้องการทุนการศึกษาในการเรียนต่อ

2. แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ สร้างขึ้นจากการศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวคำถามในแบบกึ่งโครงสร้าง (semi structured interview) เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์และสนทนา



กลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ รวมทั้งสิ้น 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลความเป็นไปได้และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ประกอบด้วยข้อคำถามหลัก 5 ข้อ ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายของผู้ที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ 2) เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ท่านต้องการในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คืออะไร ต้องการให้มีความแตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ อย่างไร 3) คุณลักษณะเด่นที่ท่านต้องการจากบัณฑิตคืออะไร เพราะเหตุใด 4) การจัดการศึกษาและรูปแบบหลักสูตรเป็นอย่างไร และ 5) ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนต่อ 1 ภาคการศึกษา จำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ สร้างขึ้นเพื่อทราบแนวโน้มและความต้องการในการศึกษาต่อ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากขอบเขตแนวโน้มและความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญา

1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล จำนวน 2 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมและให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 1.00

1.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 กำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการศึกษา



2.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล จำนวน 2 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 ท่าน พิจารณาประเด็นคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ = 1.00

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุง เรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ถึงนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 และพยาบาลวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามใส่ซองเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จให้ใส่ซองส่งกลับมา

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากคณะพยาบาลศาสตร์ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน 2563 ถึงผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่าเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแนบกำหนดการนัดหมายเพื่อที่จะไปสัมภาษณ์ ใน 3 โรงพยาบาล คือ 1) โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นโรงพยาบาลแหล่งฝึกหลักและเป็นผู้ใช้บัณฑิตมาตั้งแต่เริ่มเปิดคณะพยาบาลศาสตร์ 2) โรงพยาบาลระแงะเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่ 90 เตียง เป็นแหล่งฝึกและจะพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นเลิศในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และ 3) โรงพยาบาลกัลยาณิวัฒนาการุณย์ เป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะร่วมพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลร่วมกัน

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ล่วงหน้า 3 วัน ก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสนทนากลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ให้บัณฑิต (หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย) พยาบาลวิชาชีพที่เป็นศิษย์เก่าจบการศึกษาระดับปริญญาตรี พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 30 – 60 นาที ด้วยตนเอง



การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการตีความหมายของเนื้อหา

การพิทักษ์สิทธิ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัย โดยเสนอโครงร่างวิจัยเพื่อพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ผ่านการพิจารณาให้สัโครงการ 005-2563-Nq-Xmp จากนั้นทำหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแก่โรงพยาบาลที่จะศึกษา ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและผู้รับผิดชอบด้านวิชาการของฝ่ายการพยาบาลแต่ละโรงพยาบาลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแจ้งรายละเอียดของการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือแนบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของการวิจัย โดยบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ของการเข้าร่วมวิจัย การรักษาความลับและการนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมที่ไม่สามารถเชื่อมโยงถึงตัวบุคคลได้ พร้อมทั้งแนบใบยินยอมการเข้าร่วมการวิจัยไปกับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถหยุดหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลาซึ่งการปฏิเสธครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน แนวโน้มและความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 174 คน ได้แบบสอบถามกลับคืน ทั้งหมด 124 คน (ร้อยละ 71.26) พบว่า มีผู้ประสงค์ในการเรียนต่อ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 42.74) นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้น ปี 4 จำนวน 91 คน ได้แบบสอบถามกลับคืน ทั้งหมด 88 คน (ร้อยละ 96.70) พบว่า มีผู้ประสงค์ในการเรียนต่อ จำนวน 59 คน (ร้อยละ 67.05) รวมจำนวนผู้ที่ประสงค์ในการเรียนต่อทั้งหมด 112 คน พบว่า กลุ่มอายุที่ต้องการเรียนต่อ พยาบาลวิชาชีพ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 25-35 ปี (ร้อยละ 62.26) นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่ อายุ 22 ปี (ร้อยละ 74.58) เพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ที่ พบทั้งในพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 96.23, 96.61) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)



ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อความ	พยาบาลวิชาชีพ (53 คน)		นักศึกษาพยาบาล ชั้นปี 4 (59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
25-35 ปี	33	62.26		
36-45 ปี	12	22.64		
>45 ปี	8	15.10		
	Mean= 35.55	SD= 6.91		
21 ปี			14	23.73
22 ปี			44	74.58
24 ปี			1	1.69
			Mean= 21.80	SD=0.52
เพศ				
หญิง	51	96.23	57	96.61
ชาย	2	3.77	2	3.39

1.2 ข้อมูลด้านแนวโน้มและความต้องการในการเรียนต่อระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพที่มีความต้องการในการเรียนต่อและมีแผนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน (ร้อยละ 42.74) โดยส่วนใหญ่วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ใน อีก 2 ปี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 49.06) สามารถเรียนไปด้วยพร้อมกับทำงาน จำนวน 41 คน (ร้อยละ 77.39) และโดยส่วนใหญ่ต้องการศึกษาในช่วงนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์อาทิตย์ จำนวน 32 คน (ร้อยละ 60.38) สาขาที่พยาบาลวิชาชีพสนใจส่วนใหญ่ คือสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ จำนวน 19 คน (ร้อยละ 35.85) และแผนการศึกษาที่สนใจส่วนใหญ่คือ แผน ข เป็นการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 75.47)

ความต้องการในการเรียนต่อระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปี 4 พบว่า มีความต้องการในการเรียนต่อและมีแผนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จำนวน 59 คน (ร้อยละ 67.05) โดยส่วนใหญ่วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ใน อีก 2 ปี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 49.15) สามารถเรียนไปด้วยพร้อมกับทำงาน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 61.01) และโดยส่วนใหญ่ต้องการศึกษาในช่วงนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์อาทิตย์ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 67.80) สาขาที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปี 4 สนใจส่วนใหญ่คือสาขา การพยาบาลเด็ก จำนวน 21 คน (ร้อยละ 35.60) รองลงมาคือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจำนวน 13 คน (ร้อยละ 22.03) แผนการศึกษาที่สนใจส่วนใหญ่คือ แผน ข เป็น



การศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชาเพิ่มเติมรายวิชาทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จำนวน 50 คน (ร้อยละ 84.75) และต้องการทุนการศึกษาในการเรียนต่อ จำนวน 56 คน (ร้อยละ 94.91) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ข้อความ	พยาบาลวิชาชีพ (53 คน)		นักศึกษาพยาบาลชั้นปี 4 (59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีแผนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท	53	42.74	59	67.05
วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ใน อีก 3 ปี	9	16.98	18	30.51
วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ใน อีก 2 ปี	26	49.06	29	49.15
วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ใน อีก 1 ปี	14	26.41	2	3.39
วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ ทันที	0	0	2	3.39
วางแผนจะเริ่มศึกษาต่อ มากกว่า 3 ปี	4	7.55	8	13.56
สามารถเรียนไปด้วยพร้อมกับทำงาน	41	77.39	36	61.01
ต้องการศึกษาในช่วงใด				
นอกเวลาราชการเรียนวันเสาร์อาทิตย์	32	60.38	40	67.80
เรียนนอกเวลาช่วงเย็น	8	15.09	7	11.86
เรียนภาคปกติ	13	24.53	12	20.34
สาขาวิชาที่ต้องการเรียนต่อ				
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	19	35.85	13	22.03
สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ	9	16.98	3	5.08
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่	6	11.32	12	20.34
สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก	3	5.66	21	35.60
สาขาวิชาอื่นๆ	16	30.19	10	16.95
แผนการศึกษา				
แผน ก	13	24.53	9	15.25
แผน ข	40	75.47	50	84.75
ต้องการทุนการศึกษาในการเรียนต่อ	0	0	56	94.91



2. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 30 คน ในโรงพยาบาลจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

2.1 เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล

2.1.1 มุ่งองค์ความรู้ที่จะตอบโจทย์ของหน่วยงาน มีความเป็นนักคิด คือมีมุมมองที่กว้างขึ้น สังเกต เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีภาวะผู้นำ และสุดท้ายเป็นนักพัฒนางาน ทางด้านการพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม มีความกล้าในการนำเสนอแนวคิดการพัฒนาต่าง ๆ ดังเช่น

“...ต้องการให้บัณฑิตที่จบมา มุ่งองค์ความรู้ในเรื่องที่จะช่วยคิด และแก้ไขปัญหาของหน่วยงานได้ โดยการใช้การวิจัยหรือการพัฒนานวัตกรรมมาช่วยเหลือผู้ป่วย และมาช่วยพัฒนางาน..” พยาบาลวิชาชีพ 3

“...เรียนรู้และสังเกตปัญหาต่างๆ ภายในหน่วยงาน สามารถนำมาพัฒนาเป็นงานวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับผู้ป่วยที่ดูแล หรือการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ในการดูแลผู้ป่วย...” พยาบาลวิชาชีพ 4

2.1.2 เป็นที่ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย และนำวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยได้ และทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นได้อย่างมั่นใจ เช่น สามารถปรึกษากับแพทย์และร่วมตัดสินใจได้ ดังเช่น

“...พยาบาลสามารถดูแลให้การรักษายาบาลผู้ป่วยร่วมกับแพทย์หรือวิชาชีพอื่น ๆ ได้อย่างมั่นใจ เป็นที่ปรึกษาให้กับน้องในหน่วยงานได้...” พยาบาลวิชาชีพ 10

“...มีความรู้ ความมั่นใจในการทำงาน สามารถพูดคุยหรือเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงานหรือวิชาชีพอื่น ๆ ได้...” พยาบาลวิชาชีพ 15

“...รู้จักการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการดูแลผู้มารับบริการ และสามารถอธิบายให้พี่ ๆ น้อง ๆ ในหน่วยงานได้เรียนรู้...” พยาบาลวิชาชีพ 23

2.1.3 เป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม ควรจะมีการผลิตชิ้นงาน เช่น เบาหวาน หรือเชื้อดื้อยาที่เกี่ยวข้องกับบริบทในพื้นที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวัฒนธรรมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม สามารถเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความเชื่อ การเรียนรู้จากผู้ป่วย คนต่างศาสนา ดังเช่น

“อยากได้คนที่จบมา มีความเป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม สามารถทำงานวิจัยที่เป็นทางด้านนวัตกรรมได้...” พยาบาลวิชาชีพ 6

“...นำปัญหาในหน่วยงาน เช่น โรคเบาหวาน หรือการดูแลโรคแทรกซ้อนที่เกิดจากเบาหวาน... คนที่นี่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ศาสนา อาหาร วิถีชีวิตที่แตกต่างจากที่อื่น อยากได้บัณฑิตที่สามารถเรียนรู้วิถีเหล่านี้ สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องกล่าวอะไรมา...” พยาบาลวิชาชีพ 2



2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาโทที่ต้องการ

2.2.1 เป็นพยาบาลที่มีลักษณะของการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่ปรึกษาเพื่อนร่วมวิชาชีพ พร้อมเผชิญปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน สามารถประสานให้ทุกวิชาชีพทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ดังเช่น

“บัณฑิตน่าจะเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พูดคุยกับเพื่อนร่วมงานหรือทำงานร่วมกับวิชาชีพได้ดี...” พยาบาลวิชาชีพ15

“...ทำงานร่วมกับคนอื่นๆ ได้ดี ประสานงานได้... ...อดทนกับปัญหาอุปสรรค สามารถเผชิญกับปัญหาโดยไม่ย่อท้อ...” พยาบาลวิชาชีพ26

2.2.2 มีภาวะผู้นำทางการพยาบาล ความเป็นนักส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เข้าใจในบริบทของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ดังเช่น

“เป็นคนที่มีภาวะผู้นำทางการพยาบาล... เข้าใจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้...” พยาบาลวิชาชีพ1

“...มีภาวะผู้นำทางการพยาบาล สามารถนำในเรื่องต่างๆ ได้ เช่นการดูแลรักษาพยาบาลโรคที่มีปัญหาซับซ้อน... นำในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค...ทำงานใน 3 จังหวัดได้...” พยาบาลวิชาชีพ3

2.2.3 มีความเก่งทางด้านกรวิจัย สามารถเป็นแกนนำในการทำวิจัย นวัตกรรม โดยใช้บริบทใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังเช่น

“...เก่งทางด้านกรทำวิจัย เข้าใจขั้นตอน พัฒนางาน นำน้องๆ หรือเพื่อนร่วมงานทำวิจัย จากปัญหาในพื้นที่ เพราะโดยส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นคนมุสลิมซึ่งจะมีความเชื่อ มติจิตวิญญาณที่อาจจะแตกต่างไป ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็เป็นคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่พยาบาลวิชาชีพจะเป็นคนในพื้นที่ จะเข้าใจในวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความแตกต่างจากภาคอื่น ๆ...” พยาบาลวิชาชีพ1

3. แนวทางในการพัฒนาการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

3.1 การจัดการศึกษาควรเปิดแบบหลักสูตรวิทยานิพนธ์ ดังเช่น

“...เกิดการเรียนรู้กระบวนการวิจัยอย่างครบถ้วนทั้งทางด้านเชิงคุณภาพและปริมาณ...ต้องการผลของการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ที่สามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยได้จริง หรือเป็นงานวิจัยเป็นงานที่สามารถเอามาพัฒนาต่อยอดได้...” พยาบาลวิชาชีพ1



“...มีวิชาที่เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมร่วมกับคนในพื้นที่ หรือมีเครือข่ายมาช่วยกันพัฒนางาน เช่น ร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะผิดปกติในการเคลื่อนไหวร่างกาย...” พยาบาลวิชาชีพ2

3.2 ความครอบคลุมปัญหาสุขภาพชายแดนที่ซับซ้อนในวัยผู้ใหญ่ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง ดังเช่น

“...พื้นที่มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวิถีประชาชนที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่น ๆ มีอาณาเขตติดกับประเทศมาเลเซีย...ทำให้เกิดความหลากหลายทางค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ตลอดจนการใช้ชีวิตที่จะกระทบต่อปัญหาสุขภาพ ทั้งโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ หรือโรคอุบัติใหม่ รวมทั้งความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน...” พยาบาลวิชาชีพ1

“...พื้นที่อยู่ใกล้ชายแดนจะมีปัญหาที่เป็นความเฉพาะที่แตกต่างจากที่อื่น...พัฒนาให้ครอบคลุมกลุ่มโรคที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น โรคเท้าช้าง โรคซิคุนคุนยา...” พยาบาลวิชาชีพ4

3.3 พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ดังเช่น

“...พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อที่จะได้มีการพัฒนางานหรือสร้างองค์ความรู้จากการวิจัย...มีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ...” พยาบาลวิชาชีพ5

อภิปรายผล

1. สภาพการณ์ปัจจุบันมีจำนวนของพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลชั้นปี 4 มีความประสงค์ในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และวางแผนในการเรียนต่อหลังจากจบการศึกษาในพื้นที่หรือไม่เกิน 3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตร ในระดับปริญญาโท ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ มุ่งเน้นการดูแลประชาชนในภูมิภาคที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและประเทศใกล้เคียงเป็นสำคัญ และมุ่งสร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การวิจัยการประยุกต์และบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่มุ่งเน้นผลิตบุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพตามหลักมาตรฐานสากล มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม และเก่งเทคโนโลยี ผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมภายใต้พหุวัฒนธรรมและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งด้านสุขภาพ (Princess of Naradhiwas university, 2019)

2. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์



2.1 เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล มีองค์ความรู้ที่จะตอบโจทย์ของหน่วยงาน มีความเป็นนักคิด คือมีมุมมองที่กว้างขึ้น สังเกต เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีภาวะผู้นำ เป็นนักพัฒนางาน ด้านการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม มีความกล้าในการนำเสนอแนวคิด การพัฒนาต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ Junadung & Aungsuroch (2009) องค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่า พยาบาลเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาลอธิบายได้ว่า เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลให้มีองค์ความรู้ทางการพยาบาลที่จะดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีความซับซ้อน และนำความรู้ ทักษะ ความสามารถมาพัฒนางานและทีมงานให้เกิดความก้าวหน้า ด้านการมีอำนาจและแรงขับในตน อธิบายถึงการกล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญสถานการณ์การทำงานที่ยากลำบากได้ ประกอบกับพยาบาลโดยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จะเข้าใจในบริบท คนพื้นที่เป็นคนมุสลิมจะเข้าใจในวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ซึ่งมีความเชื่อ มิติจิตวิญญาณที่อาจจะแตกต่างไป (Jensantikul, 2013) เป็นที่ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย และนำการนำวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยได้ และทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นได้อย่างมั่นใจ เช่น สามารถปรึกษากับแพทย์และร่วมตัดสินใจได้ เป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม มีการผลิตชิ้นงาน เช่น เบาหวาน หรือเชื้อดื้อยาที่เกี่ยวข้องกับบริบทในพื้นที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวัฒนธรรมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม สามารถเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความเชื่อ การเรียนรู้จากผู้ป่วย คนต่างศาสนา สอดคล้องกับการศึกษาของ Junadung & Aungsuroch (2009) องค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่า ด้านการใช้นวัตกรรม คุณภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพ เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการทำงาน คุณภาพและงานวิจัยเพื่อพัฒนาการทำงาน สามารถค้นคิดหรือนำนวัตกรรมใหม่มาปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาโทที่ต้องการ เป็นพยาบาลที่มีลักษณะของการเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่ปรึกษาเพื่อนร่วมวิชาชีพ พร้อมเผชิญปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน สามารถประสานให้ทุกวิชาชีพทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน ได้แก่ (1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ (2) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม (Thanormchayathawat, Vanitsupavong, Niemted, & Portjanatanti, 2016) มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ และ (3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มี



ความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนา รวมถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านโปรแกรมต่าง ๆ มีภาวะผู้นำทางการพยาบาล ความเป็นนักส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ที่เข้าใจในบริบทของสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความเก่งทางด้านการศึกษา สามารถเป็นแกนนำในการทำวิจัย นวัตกรรม โดยใช้บริบทใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในประกาศสภาการพยาบาล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการให้พยาบาลวิชาชีพที่เรียนจบพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสามารถเป็นที่ปรึกษาเพื่อนร่วมวิชาชีพ พร้อมเผชิญปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน ซึ่งการศึกษาของ Tadsri (2015); Charuwanno et al. (2018) พบว่าคุณลักษณะผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จะเป็นผู้ที่ดูแลผู้ใช้บริการที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ เช่น การสืบค้นข้อมูล การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การวิจัย ตลอดจน มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

3. แนวทางในการพัฒนาการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์

การจัดการศึกษาควรเปิดแบบหลักสูตรวิทยานิพนธ์ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพโดยการผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้ใหม่ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งมีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ (Ministry of Education, 2017) ความครอบคลุมปัญหาสุขภาพชายแดนที่ซับซ้อนในวัยผู้ใหญ่ทั้งในระยะเฉียบพลัน วิกฤต และเรื้อรัง การพัฒนาหลักสูตรจึงมุ่งเน้นการผลิตผลงานวิจัยหรือนวัตกรรมทางการพยาบาลเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพยาบาลวัยผู้ใหญ่และการพัฒนาคุณภาพในระบบบริการสาธารณสุขชายแดน และการพัฒนาความสามารถของบุคลากรพยาบาลในการเลือกใช้และรู้เท่าทันเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Mingsriritum, 2009) ร่วมกับการพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (self-directed learner) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากสถานการณ์ในปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างไม่หยุดนิ่ง และได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และวิทยาการต่าง ๆ จึงนำมาสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการพยาบาล (Kaewsasri, Nilliaum, & Heetaksorn, 2017) โดยมีจุดเด่นคือการใช้ทักษะการวิเคราะห์และการคิดเชิงอนาคตที่สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต



การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบันและความต้องการของตลาด ทิศทางการวิจัย และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Wonganantnont, 2014) โดยมุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการคาดการณ์อนาคตและการเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในได้ ทั้งนี้ การใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อเพื่อการเรียนรู้ ทั้งในสถานการณ์จริงและโลกออนไลน์ แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปสร้างสรรค์งานวิจัยหรือนวัตกรรมทางการพยาบาลตามประเด็นที่ผู้เรียนสนใจเพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนำสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนและแก้ไขปัญหาของสังคมได้ (Nursing Division, 2018)

สรุป

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ครั้งนี้ พบว่า สาขาที่สนใจส่วนใหญ่ คือสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ต้องการศึกษาในช่วงนอกเวลาราชการ เรียนวันเสาร์ อาทิตย์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ต้องการได้คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีองค์ความรู้ เข้าใจในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความเป็นนักคิด มีภาวะผู้นำ เป็นนักพัฒนางานด้านวิจัยและนวัตกรรม มีความกล้าในการนำเสนอแนวคิดการพัฒนาต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย และนำวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยได้ ทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นได้อย่างมั่นใจ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ หลักสูตรใหม่ ซึ่งคาดว่าจะเปิดดำเนินการปี พ.ศ. 2565
2. ผู้บริหารได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพในจังหวัดนราธิวาส ที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาของคณะและมหาวิทยาลัย



3. นำข้อมูลที่ได้ไปเตรียมความพร้อมบุคลากรและปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับทักษะในการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ เพื่อทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการกับความต้องการของสังคมและสุขภาพในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน

2. ควรมีการศึกษาดูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ หลักสูตรใหม่ โดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้รายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งบุคลากรจากโรงพยาบาลกัลยาณิวัฒนาการุณย์ โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลระแงะ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการประสานงาน และจัดเก็บข้อมูล

รายการอ้างอิง (References)

- Chalakbang, W. (2017). Mixed methods research. *Nakhon Phanom University Journal*, 7(2), 124-132.
- Charuwanno, R., Wisanskoonwong, P., Wongchanglor, J., Wongareesawat, C., Tipsancam, N., Wongrostrai, Y., Trakolngamden, B. (2018). The need for further education in nursing among registered nurses in Bangkok metropolitan. *Kuakarun Journal of Nursing*, 25(1), 7-24.
- Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas university. (2016). *TQF 2 Nursing Science Program, Revised 2016*. (in Thai).
- Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University. (2019). *Report of Asean University Network Quality Assurance*. (in Thai).
- Jensantikul, N. (2013). Three southern border provinces institutionalization and action under structural functionalism theory. *Suddhiparitat Journal*, 27(84), 77-90.
- Junadung, T., & Aungsuroch, Y. (2009). A study of effective leadership components of head nurses, government university hospitals. *Thai Journal of Nursing Council*, 24(4), 43-55.



- Kaewsasri, A., Nilliaum, R., & Heetaksorn, C. (2017). Changes in Thai society and culture and trends of nursing profession. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 37(3), 160-169.
- Mingsriritum, K. (2009). Self-directed learning on web-based learning. *Journal of Education Khon Kaen University*, 32(1), 6-13.
- Ministry of Education. (2017). *Notification for the Thai qualification standard for a graduate's degree in nursing science*. Retrieved September 15, 2020 from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news>
- Nursing Council. (2009). *Handbook of preparation of specialized nursing courses*. Retrieved September 15, 2020 from http://www.tnc.or.th/files/2010/12/page-430/_16037.pdf
- Nursing Division. (2018). *National nursing service strategy 2017-2021*. Retrieved September 15, 2020 from http://www.don.go.th/book_nursing/strategic_20.pdf.
- Office of the Education Council. (2018). *Average academic year in Thailand 2017*. Bangkok; Prigwan graphic. (in Thai).
- Princess of Naradhiwas University. (2019). *University Strategic Plan 2019-2021*. Retrieved September 10, 2020 from www.pnu.ac.th
- Tadsri, J. (2015). Opinions of stakeholders on the revised curriculum in master of nursing program, faculty of nursing, Prince of Songkla University. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 7(3), 74-84.
- Tangcharoensathein, V., Witthayapipopsakul, W., Panichkriangkrai, W., Patcharanarumol, W., & Mills, A. (2008). *Health system development in Thailand: A solid platform for successful implementation of universal health coverage*. The Lancet. Retrieved March 20, 2020 from https://www.thelancet.com/pb-assets/Lancet/pdfs/S0140673618301983_Thai.pdf
- Thanormchayathawat, B., Vanitsupavong, P., Niemted, W., & Portjanatanti, N. (2016). 21st Century skills: A challenge for student development. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 3(2), 208-222.
- Wonganantnont, P. (2014). Nursing informatics. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*, 15(3), 81-85.